

<http://www.luju.ro/magistratii-activisti-si-au-luat-dauna-totala-tabara-rezist-din-justitie-n-a-reusit-sa-intoarca-cjue-contrasii-cjue-a-statuat-ca-siij-functioneaza-legal-cu-conditia-ca-existenta-sectiei-sa-fie-justificata-de-imperative-obiective-si-verificabile-legate-d>

MAGISTRATII ACTIVISTI SI-AU LUAT DAUNA TOTALA – Tabara #rezist din justitie n-a reusit sa intoarca CJUE contra SIIJ. CJUE a statuat ca SIIJ functioneaza legal, cu conditia ca existenta sectiei „sa fie justificata de imperative obiective si verificabile legate de buna administrare a justitiei, sa garanteze ca SIIJ nu poate fi utilizata ca instrument de control politic al activitatii judecatorilor si procurorilor si sa-si exercite competenta cu respectarea cerintelor din Carta drepturilor UE”

Scris de Valentin BUSUIOC | Data: 18.05.2021 12:53

Marti, 18 mai 2021, poate fi declarata zi de doliu in randurile magistratilor-activisti, intrucat tabara #rezist din instantele si parchetele romanesti a incasat o lovitura nimicitoare din partea Curtii de Justitie a Uniunii Europene (CJUE) pe tema Sectiei pentru investigarea infractiunilor din justitie (SIJ). Cand spunem: „tabara #rezist”, ne referim mai ales la judecatorii si procurorii care au iesit sa protesteze pe treptele Curtii de Apel Bucuresti impotriva modificarilor din 2018 de la legele justitiei **(vezi foto)** – modificari care prevedeau inclusiv infiintarea SIJ.

Mai precis, CJUE a stabilit ca, in esenta, nu este nimic in neregula cu existenta unei sectii speciale care sa aiba competenta de a ancheta magistrati. Totusi, instantele din Romania trebuie sa se asigure ca reforma care a condus la infiintarea SIJ, precum si normele privind numirea procurorilor in aceasta sectie „**nu sunt de natura sa faca sectia mentionata permeabila la influente exterioare**”.

De asemenea, spune CJUE, pentru a fi compatibila cu dreptul Uniunii Europene, legea prin care a fost infiintata SIJ trebuie „**sa fie justificata de imperative obiective si verificabile legate de buna administrare a justitiei**”. Or, avand in vedere nenorocirile petrecute in justitia din Romania in ultimul deceniu si jumătate, este evidenta necesitate aparitiei Sectiei pentru investigarea infractiunilor din justitie.

In plus, Curtea de Justitie a Uniunii Europene cere ca legea de infiintare a SIJ „**sa garanteze ca aceasta sectie nu poate fi utilizata ca instrument de control politic al activitatii judecatorilor si a procurorilor mentionati si [ca sectia] isi exercita competenta cu respectarea cerintelor prevazute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene**”. Or, garantiile de independenta ale SIJ sunt mai mult decat evidente, prin faptul ca procurorii sectiei speciale sunt numiti de catre Consiliul Superior al Magistraturii (deci fara implicare politica), iar sectia este obligata la transparenta – mai precis, sa raporteze anual in fata CSM despre propria activitate.

CJUE, virusata de infamul RIL

Pe de alta parte, un pasaj mai putin onorabil din comunicatul Curtii de Justitie a Uniunii Europene este cel in care instanta de la Luxemburg vorbeste despre raspunderea patrimoniala a magistratilor. Mai exact, potrivit CJUE, „**faptul ca o hotarare contine o eroare judiciara nu poate, in sine, sa fie suficient pentru angajarea raspunderii personale a judecatorului vizat**”. Or, aceasta fraza nu face decat sa perpetueze spiritul revoltatoarei Decizii nr. 15/2017 pronuntate de catre Inalta Curte de Casatie si Justitie in cadrul unui recurs in interesul legii **(click aici pentru a citi)**. Din fericire, acest RIL a fost desfiintat odata cu Decizia CCR nr. 136/2021, prin care

Curtea Constitutională a României a desființat întregul articol 539 din Codul de procedură penală, care pune bariere în calea românilor care urmăreau să obțină despăgubiri pentru că au fost arestați, apoi achitați definitiv ([click aici pentru a citi](#)). Menționăm că RIL-ul amintit a fost soluționat în interpretarea aceluiași art. 539 CPP.

CJUE și Inspectia Judiciară

Înainte de a vă lăsa să citiți întregul comunicat al Curții de Justiție a Uniunii Europene, remarcăm că CJUE se pronunță împotriva OUG nr. 77/2018, prin care guvernul condus de Viorica Dănciula i-a prelungit judecătorului Lucian Netejor mandatul de inspector-sef al Inspectiei Judiciare, de data aceasta cu titlu interimar. În legătură cu o asemenea situație, Curtea de Justiție a Uniunii Europene opinează că „o reglementare națională nu poate da naștere unor îndoeli, în percepția justitiabililor, cu privire la utilizarea prerogativelor unui organ judiciar însărcinat cu efectuarea cercetărilor disciplinare și a acțiunilor disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor ca instrument de presiune asupra activității acestora sau ca instrument al unui asemenea control”. Mai exact, „o reglementare națională este de natură să dea naștere unor asemenea îndoeli atunci când are ca efect, fie și cu titlu provizoriu, să permită guvernului statului membru în cauză să facă numiri în funcțiile de conducere ale organului care are misiunea de a efectua cercetările disciplinare și de a exercita acțiunea disciplinară împotriva judecătorilor și a procurorilor cu încălcarea procedurii ordinare de numire prevăzute de dreptul național”.

Iată comunicatul CJUE (vezi facsimil):

„Curtea de Justiție se pronunță cu privire la o serie de reforme din România referitoare la organizarea judiciară, la regimul disciplinar al magistratilor, precum și la răspunderea patrimonială a statului și la răspunderea personală a judecătorilor pentru erori judiciare

Sase cereri de decizie preliminară au fost formulate în fața Curții de instanțe române în cadrul unor litigii între persoane juridice sau persoane fizice, pe de o parte, și autorități sau organe precum Inspectia Judiciară, Consiliul Superior al Magistraturii și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte.

Litigiile principale se înscriu în contextul unei reforme de anvergură în domeniul justiției și al luptei împotriva corupției din România, reforma care face obiectul unei monitorizări la nivelul Uniunii Europene din anul 2007, în temeiul mecanismului de cooperare și de verificare instituit prin Decizia 2006/928 cu ocazia aderării României la Uniune (denumit în continuare „MCV”).

În contextul negocierilor în vederea aderării sale la Uniune, România a adoptat în cursul anului 2004 trei legi, așa-numitele „legi ale justiției”, privind statutul judecătorilor și procurorilor, organizarea judiciară și Consiliul Superior al Magistraturii, în scopul ameliorării independenței și a eficienței justiției. În cursul anilor 2017-2019, legilor menționate le-au fost aduse modificări prin legi și ordonanțe de urgență ale guvernului adoptate în temeiul Constituției României. Reclamantii din litigiile principale contestă compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unora dintre aceste modificări legislative. În susținerea acțiunilor formulate, aceștia fac referire la anumite avize și rapoarte întocmite de Comisia Europeană privind progresele înregistrate de România în temeiul MCV, care, în opinia acestora, critică dispozițiile adoptate de România în cursul anilor 2017-2019 din perspectiva cerințelor de eficacitate a luptei împotriva corupției și de garantare a independenței puterii judecătorești.

În acest cadru, instanțele de trimitere ridică problema naturii și a efectelor juridice ale MCV, precum și a sferei de aplicare a rapoartelor întocmite de Comisie în temeiul acestuia. Potrivit acestor instanțe, conținutul, natura juridică și întinderea temporală a mecanismului menționat ar trebui considerate ca fiind circumscrise Tratatului de aderare, iar cerințele formulate în aceste rapoarte ar trebui să aibă caracter obligatoriu pentru România. În această privință, totuși, instanțele respective menționează o jurisprudență națională potrivit căreia dreptul Uniunii nu ar prevala asupra ordinii constituționale române, iar Decizia 2006/928 nu ar putea constitui o normă de referință în cadrul unui control de constituționalitate întrucât această decizie a fost adoptată anterior aderării României la Uniune, iar problema dacă conținutul, caracterul și întinderea temporală ale acesteia intra în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare nu a fost acut obiectul niciunei interpretări a Curții.

Aprecierea Curții

Intr-o prima etapa, Curtea, intrunita in Marea Camera, constata ca Decizia 2006/928 si rapoartele intocmite de Comisie pe baza acestei decizii constituie acte adoptate de o institutie a Uniunii, care pot fi supuse unei interpretari in temeiul articolului 267 TFUE. In continuare, Curtea statueaza ca decizia mentionata intra, in ceea ce priveste natura sa juridica, continutul sau si efectele sale in timp, in domeniul de aplicare al Tratatului de aderare, intrucat constituie o masura adoptata in temeiul Actului de aderare care este obligatorie pentru Romania de la data aderarii sale la Uniune.

In ceea ce priveste efectele juridice ale Deciziei 2006/928, Curtea constata ca aceasta are caracter obligatoriu in toate elementele sale pentru Romania de la data aderarii sale la Uniune si o obliga sa atinga obiectivele de referinta, de asemenea obligatorii, care figureaza in anexa la aceasta. Obiectivele respective, definite ca urmare a deficientelor constatate de Comisie inainte de aderarea Romaniei la Uniune, urmaresc, printre altele, sa asigure respectarea de catre acest stat membru a valorii statului de drept. Romania are astfel obligatia de a lua masurile adecvate in vederea realizarii obiectivelor mentionate si de a se abtine sa puna in aplicare orice masura care risca sa compromita atingerea acelorasi obiective.

In ceea ce priveste efectele juridice ale rapoartelor intocmite de Comisie in temeiul Deciziei 2006/928, Curtea precizeaza ca acestea formuleaza cerinte in privinta Romaniei si adreseaza „recomandari” statului membru mentionat in vederea atingerii obiectivelor de referinta. In conformitate cu principiul cooperarii loiale, Romania trebuie sa tina seama in mod corespunzator de cerintele si de recomandarile mentionate si trebuie sa se abtina sa adopte sau sa mentina in vigoare in domeniile acoperite de obiectivele de referinta masuri care ar risca sa compromita rezultatul pe care il prevad aceleasi cerinte si recomandari.

Numirile interimare in functiile de conducere ale Inspectiei Judiciare

*Intr-o a doua etapa, dupa ce a constatat ca reglementarile care guverneaza organizarea justitiei in Romania intra in domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928, Curtea aminteste ca existenta insasi a unui control juridictional efectiv destinat sa asigure respectarea dreptului Uniunii este inerenta valorii statului de drept, care este protejata de Tratatul privind Uniunea Europeana. In continuare, Curtea subliniaza ca orice stat membru trebuie sa se asigure ca organismele care, in calitate de „instanta”, fac parte din sistemul sau de cai de atac in domeniile reglementate de dreptul Uniunii indeplinesc cerintele unei protectii juridictionale efective. **Intrucat se aplica judecatorilor de drept comun care sunt chemati sa statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea dreptului Uniunii, reglementarile nationale in discutie trebuie sa indeplineasca astfel cerintele mentionate. In aceasta privinta, prezervarea independentei judecatorilor in discutie este primordiala pentru a-i pune la adpost de interventii sau de presiuni exterioare si pentru a exclude astfel orice influenta directa, precum si formele de influenta indirecta susceptibile sa orienteze deciziile judecatorilor in discutie.***

In sfarsit, Curtea arata, in ceea ce priveste normele care guverneaza regimul disciplinar al judecatorilor, ca cerinta de independenta impune prevederea garantiilor necesare pentru a evita ca acest regim sa fie utilizat ca sistem de control politic al continutului deciziilor judiciare. Astfel, o reglementare nationala nu poate da nastere unor indoieli, in perceptia justitiabililor, cu privire la utilizarea prerogativelor unui organ judiciar insarcinat cu efectuarea cercetarilor disciplinare si a actiunilor disciplinare impotriva judecatorilor si a procurorilor ca instrument de presiune asupra activitatii acestora sau ca instrument al unui asemenea control.

In lumina acestor consideratii generale, Curtea statueaza ca o reglementare nationala este de natura sa dea nastere unor asemenea indoieli atunci cand are ca efect, fie si cu titlu provizoriu, sa permita guvernului statului membru in cauza sa faca numiri in functiile de conducere ale organului care are misiunea de a efectua cercetarile disciplinare si de a exercita actiunea disciplinara impotriva judecatorilor si a procurorilor cu incalcarea procedurii ordinare de numire prevazute de dreptul national.

Infiintarea unei sectii speciale de urmarire penala care are competenta exclusiva pentru infractiunile savarsite de magistrati

Intr-o a treia etapa si tot in lumina acelorasi consideratii generale, Curtea examineaza compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unei reglementari nationale care prevede infiintarea unei sectii specializate in cadrul Ministerului Public

care are competența exclusivă de anchetare a infracțiunilor savarsite de judecatori și de procurori. **Curtea precizează ca, pentru a fi compatibilă cu dreptul Uniunii, o astfel de reglementare trebuie, pe de o parte, să fie justificată de imperative obiective și verificabile legate de buna administrare a justiției și, pe de altă parte, să garanteze ca această secție nu poate fi utilizată ca instrument de control politic al activității judecătorilor și a procurorilor menționați și își exercită competența cu respectarea cerințelor prevăzute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). În lipsa îndeplinirii acestor cerințe, reglementarea menționată ar putea fi percepută ca urmărind instituirea unui instrument de presiune și de intimidare a judecătorilor, ceea ce ar aduce atingere încrederii justițiabililor în justiție. Curtea adaugă ca reglementarea națională în discuție nu poate avea ca efect nerespectarea obligațiilor specifice care îi revin României în temeiul Deciziei 2006/928 în domeniul luptei împotriva corupției.**

Revine instanțelor naționale sarcina de a verifica dacă reforma care a condus în România la înființarea unei secții specializate în cadrul Ministerului Public, însărcinate cu anchetarea judecătorilor și a procurorilor, precum și normele privind numirea procurorilor încadrați în această secție nu sunt de natură să facă secția menționată permeabilă la influențe exterioare. În ceea ce privește cartă, revine instanțelor naționale sarcina de a verifica dacă reglementarea națională în discuție nu împiedică examinarea într-un termen rezonabil a cauzelor referitoare la judecătorii și la procurorii vizati.

Răspunderea patrimonială a statului și răspunderea personală a judecătorilor pentru erori judiciare

Într-o a patra etapă, Curtea statuează ca o reglementare națională care guvernează răspunderea patrimonială a statului și răspunderea personală a judecătorilor pentru prejudiciile cauzate printr-o eroare judiciară nu poate fi compatibilă cu dreptul Uniunii decât în cazul în care angajarea, în cadrul unei acțiuni în regres, a răspunderii personale a unui judecător pentru o astfel de eroare judiciară este limitată la cazuri excepționale și este încadrată de criterii obiective și verificabile, referitoare la imperative legate de buna administrare a justiției, precum și de garanții care urmăresc evitarea oricărui risc de presiuni externe asupra conținutului hotărârilor judecătorești. În acest scop, sunt esențiale norme clare și precise care să definească comportamentele susceptibile să angajeze răspunderea personală a judecătorilor pentru a se garanta independența inerentă misiunii lor și pentru a se evita ca aceștia să fie expuși riscului ca răspunderea lor personală să poată fi angajată exclusiv ca urmare a deciziei lor. Faptul că o hotărâre conține o eroare judiciară nu poate, în sine, să fie suficient pentru angajarea răspunderii personale a judecătorului vizat.

În ceea ce privește modalitățile aferente angajării răspunderii personale a judecătorilor, reglementarea națională trebuie să prevadă în mod clar și precis garanțiile necesare care să asigure ca nici ancheta pentru verificarea existenței condițiilor și a împrejurărilor care pot angaja această răspundere, nici acțiunea în regres nu sunt de natură să se transforme în instrumente de presiune asupra activității jurisdicționale. Pentru a se evita ca astfel de modalități să poată avea un efect disuasiv asupra judecătorilor în exercitarea misiunii lor de a judeca în deplină independență, autoritățile competente să inițieze și să desfășoare această anchetă, precum și să exercite acțiunea menționată trebuie să fie ele însele autorități care acționează în mod obiectiv și imparțial, iar condițiile de fond și modalitățile procedurale trebuie să fie de asemenea natură încât să nu dea naștere unor îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea acestor autorități. De asemenea, trebuie ca drepturile consacrate de cartă, în special dreptul la apărare al judecătorului, să fie pe deplin respectate și ca organul competent să se pronunțe cu privire la răspunderea personală a judecătorului să fie o instanță. În special, constatarea existenței unei erori judiciare nu se poate impune în cadrul acțiunii în regres exercitate de stat împotriva judecătorului vizat, fără ca aceasta din urmă să fi fost ascultat în cadrul procedurii anterioare având ca obiect angajarea răspunderii patrimoniale a statului.

Principiul suprematiei dreptului Uniunii

Intr-o a cincea etapa, Curtea statueaza ca principiul suprematiei dreptului Uniunii se opune unei reglementari nationale de rang constitutional care priveaza o instanta inferioara de dreptul de a lase neaplicata din oficiu o dispozitie nationala care intra in domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 si care este contrara dreptului Uniunii. Curtea aminteste ca, potrivit unei jurisprudente consacrate, efectele asociate principiului suprematiei dreptului Uniunii se impun tuturor organelor unui stat membru, fara ca dispozitiile interne aferente repartizarii competentelor judiciare, inclusiv de ordin constitutional, sa poata impiedica acest lucru. Amintind de asemenea ca instantele nationale sunt obligate, in masura posibilului, sa dea dreptului intern o interpretare conforma cu cerintele dreptului Uniunii sau sa lase neaplicata din oficiu orice dispozitie contrara a legislatiei nationale care nu ar putea face obiectul unei astfel de interpretari conforme, Curtea constata ca, in cazul unei incalcarii dovedite a Tratatului UE sau a Deciziei 2006/928, principiul suprematiei dreptului Uniunii impune instantei de trimitere sa lase neaplicate dispozitiile in cauza, indiferent daca acestea sunt de origine legislativa sau constitutională.

Mentiune: *Trimiterea preliminară permite instantelor din statele membre ca, in cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, sa adreseze Curtii intrebari cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu solutioneaza litigiul national. Este de competenta instantei nationale sa solutioneze cauza conform deciziei Curtii. Aceasta decizie este obligatorie, in egala masura, pentru celelalte instante nationale care sunt sesizate cu o problema similară”.*

Hotărârea în cauzele conexe

C-83/19, Asociația „Forumul Judecătorilor din România”/Inspekția Judiciară,
C-127/19, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și Asociația
„Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”/Consiliul Superior al
Magistraturii și C-195/19, PJ/QK și în cauzele C-291/19, SO/TP și alții, C-
355/19, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și Asociația
„Mișcarea Pentru Apărarea Statutului Procurorilor” și OL/Parchetul de pe
lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Procurorul General al României și
C-397/19, AX/Statul Român - Ministerul Finanțelor Publice

Presă și informare

Curtea de Justiție se pronunță cu privire la o serie de reforme din România referitoare la organizarea judiciară, la regimul disciplinar al magistraților, precum și la răspunderea patrimonială a statului și la răspunderea personală a judecătorilor pentru erori judiciare

Șase cereri de decizie preliminară au fost formulate în fața Curții de instanțe române în cadrul unor litigii între persoane juridice sau persoane fizice, pe de o parte, și autorități sau organe precum Inspekția Judiciară, Consiliul Superior al Magistraturii și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte.

Litigiile principale se înscriu în contextul unei reforme de anvergură în domeniul justiției și al luptei împotriva corupției din România, reformă care face obiectul unei monitorizări la nivelul Uniunii Europene din anul 2007, în temeiul mecanismului de cooperare și de verificare instituit prin Decizia 2006/928¹ cu ocazia aderării României la Uniune (denumit în continuare „MCV”).

În contextul negocierilor în vederea aderării sale la Uniune, România a adoptat în cursul anului 2004 trei legi, așa-numitele „legi ale justiției”, privind statutul judecătorilor și procurorilor, organizarea judiciară și Consiliul Superior al Magistraturii, în scopul ameliorării independenței și a eficienței justiției. În cursul anilor 2017-2019, legilor menționate le-au fost aduse modificări prin legi și ordonanțe de urgență ale guvernului adoptate în temeiul Constituției României. Reclamanții din litigiile principale contestă compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unora dintre aceste modificări legislative. În susținerea acțiunilor formulate, aceștia fac referire la anumite avize și rapoarte întocmite de Comisia Europeană privind progresele înregistrate de România în temeiul MCV, care, în opinia acestora, critică dispozițiile adoptate de România în cursul anilor 2017-2019 din perspectiva cerințelor de eficacitate a luptei împotriva corupției și de garantare a independenței puterii judecătorești.

În acest cadru, instanțele de trimitere ridică problema naturii și a efectelor juridice ale MCV, precum și a sferei de aplicare a rapoartelor întocmite de Comisie în temeiul acestuia. Potrivit acestor instanțe, conținutul, natura juridică și întinderea temporală a mecanismului menționat ar trebui considerate ca fiind circumscrise Tratatului de aderare, iar cerințele formulate în aceste rapoarte ar trebui să aibă caracter obligatoriu pentru România. În această privință, totuși, instanțele respective menționează o jurisprudență națională potrivit căreia dreptul Uniunii nu ar prevala asupra ordinii constituționale române, iar Decizia 2006/928 nu ar putea constitui o normă de referință în cadrul unui control de constituționalitate întrucât această decizie a fost adoptată anterior aderării României la Uniune, iar problema dacă conținutul, caracterul și întinderea

¹ Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției (JO 2006, L 354, p. 56, Ediție specială, 11/vol. 51, p. 55).

temporală ale acesteia intră în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare nu a făcut obiectul niciunei interpretări a Curții.

Aprecierea Curții

Într-o primă etapă, Curtea, întrunită în Marea Cameră, constată că Decizia 2006/928 și rapoartele întocmite de Comisie pe baza acestei decizii constituie acte adoptate de o instituție a Uniunii, care pot fi supuse unei interpretări în temeiul articolului 267 TFUE. În continuare, Curtea statuează că decizia menționată intră, în ceea ce privește natura sa juridică, conținutul său și efectele sale în timp, în domeniul de aplicare al Tratatului de aderare, întrucât constituie o măsură adoptată în temeiul Actului de aderare care este obligatorie pentru România de la data aderării sale la Uniune.

În ceea ce privește efectele juridice ale Deciziei 2006/928, Curtea constată că aceasta are caracter obligatoriu în toate elementele sale pentru România de la data aderării sale la Uniune și o obligă să atingă obiectivele de referință, de asemenea obligatorii, care figurează în anexa la aceasta. Obiectivele respective, definite ca urmare a deficiențelor constatate de Comisie înainte de aderarea României la Uniune, urmăresc, printre altele, să asigure respectarea de către acest stat membru a valorii statului de drept. România are astfel obligația de a lua măsurile adecvate în vederea realizării obiectivelor menționate și de a se abține să pună în aplicare orice măsură care riscă să compromită atingerea aceluiași obiective.

În ceea ce privește efectele juridice ale rapoartelor întocmite de Comisie în temeiul Deciziei 2006/928, Curtea precizează că acestea formulează cerințe în privința României și adresează „recomandări” statului membru menționat în vederea atingerii obiectivelor de referință. În conformitate cu principiul cooperării loiale, România trebuie să țină seama în mod corespunzător de cerințele și de recomandările menționate și trebuie să se abțină să adopte sau să mențină în vigoare în domeniile acoperite de obiectivele de referință măsurile care ar risca să compromită rezultatul pe care îl prevăd aceleași cerințe și recomandări.

Numirile interimare în funcțiile de conducere ale Inspecției Judiciare

Într-o a doua etapă, după ce a constatat că reglementările care guvernează organizarea justiției în România intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928, Curtea amintește că existența însăși a unui control jurisdicțional efectiv destinat să asigure respectarea dreptului Uniunii este inerentă valorii statului de drept, care este protejată de Tratatul privind Uniunea Europeană. În continuare, Curtea subliniază că orice stat membru trebuie să se asigure că organismele care, în calitate de „instanță”, fac parte din sistemul său de căi de atac în domeniile reglementate de dreptul Uniunii îndeplinesc cerințele unei protecții jurisdicționale efective. Întrucât se aplică judecătorilor de drept comun care sunt chemați să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea dreptului Uniunii, reglementările naționale în discuție trebuie să îndeplinească astfel cerințele menționate. În această privință, prezervarea independenței judecătorilor în discuție este primordială pentru a-i pune la adăpost de intervenții sau de presiuni exterioare și pentru a exclude astfel orice influență directă, precum și formele de influență indirectă susceptibile să orienteze deciziile judecătorilor în discuție.

În sfârșit, Curtea arată, în ceea ce privește normele care guvernează regimul disciplinar al judecătorilor, că cerința de independență impune prevederea garanțiilor necesare pentru a evita ca acest regim să fie utilizat ca sistem de control politic al conținutului deciziilor judiciare. Astfel, o reglementare națională nu poate da naștere unor îndoieli, în percepția justițiabililor, cu privire la utilizarea prerogativelor unui organ judiciar însărcinat cu efectuarea cercetărilor disciplinare și a acțiunilor disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor ca instrument de presiune asupra activității acestora sau ca instrument al unui asemenea control.

În lumina acestor considerații generale, Curtea statuează că o reglementare națională este de natură să dea naștere unor asemenea îndoieli atunci când are ca efect, fie și cu titlu provizoriu, să permită guvernului statului membru în cauză să facă numiri în funcțiile de conducere ale organului care are misiunea de a efectua cercetările disciplinare și de a exercita acțiunea disciplinară

împotriva judecătorilor și a procurorilor cu încălcarea procedurii ordinare de numire prevăzute de dreptul național.

Înființarea unei secții speciale de urmărire penală care are competența exclusivă pentru infracțiunile săvârșite de magistrați

Într-o a treia etapă și tot în lumina aceluiași considerații generale, Curtea examinează compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unei reglementări naționale care prevede înființarea unei secții specializate în cadrul Ministerului Public care are competența exclusivă de anchetare a infracțiunilor săvârșite de judecători și de procurori. Curtea precizează că, pentru a fi compatibilă cu dreptul Uniunii, o astfel de reglementare trebuie, pe de o parte, să fie justificată de imperative obiective și verificabile legate de buna administrare a justiției și, pe de altă parte, să garanteze că această secție nu poate fi utilizată ca instrument de control politic al activității judecătorilor și a procurorilor menționați și își exercită competența cu respectarea cerințelor prevăzute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). În lipsa îndeplinirii acestor cerințe, reglementarea menționată ar putea fi percepută ca urmărind instituirea unui instrument de presiune și de intimidare a judecătorilor, ceea ce ar aduce atingere încrederii justițiabililor în justiție. Curtea adaugă că reglementarea națională în discuție nu poate avea ca efect nerespectarea obligațiilor specifice care îi revin României în temeiul Deciziei 2006/928 în domeniul luptei împotriva corupției.

Revine instanțelor naționale sarcina de a verifica dacă reforma care a condus în România la înființarea unei secții specializate în cadrul Ministerului Public, însărcinate cu anchetarea judecătorilor și a procurorilor, precum și normele privind numirea procurorilor încadrați în această secție nu sunt de natură să facă secția menționată permeabilă la influențe exterioare. În ceea ce privește cartea, revine instanțelor naționale sarcina de a verifica dacă reglementarea națională în discuție nu împiedică examinarea într-un termen rezonabil a cauzelor referitoare la judecătorii și la procurorii vizați.

Răspunderea patrimonială a statului și răspunderea personală a judecătorilor pentru erori judiciare

Într-o a patra etapă, Curtea statuează că o reglementare națională care guvernează răspunderea patrimonială a statului și răspunderea personală a judecătorilor pentru prejudiciile cauzate printr-o eroare judiciară nu poate fi compatibilă cu dreptul Uniunii decât în cazul în care angajarea, în cadrul unei acțiuni în regres, a răspunderii personale a unui judecător pentru o astfel de eroare judiciară este limitată la cazuri excepționale și este încadrată de criterii obiective și verificabile, referitoare la imperative legate de buna administrare a justiției, precum și de garanții care urmăresc evitarea oricărui risc de presiuni externe asupra conținutului hotărârilor judecătorești. În acest scop, sunt esențiale norme clare și precise care să definească comportamentele susceptibile să angajeze răspunderea personală a judecătorilor pentru a se garanta independența inerentă misiunii lor și pentru a se evita ca aceștia să fie expuși riscului ca răspunderea lor personală să poată fi angajată exclusiv ca urmare a deciziei lor. Faptul că o hotărâre conține o eroare judiciară nu poate, în sine, să fie suficient pentru angajarea răspunderii personale a judecătorului vizat.

În ceea ce privește modalitățile aferente angajării răspunderii personale a judecătorilor, reglementarea națională trebuie să prevadă în mod clar și precis garanțiile necesare care să asigure că nici ancheta pentru verificarea existenței condițiilor și a împrejurărilor care pot angaja această răspundere, nici acțiunea în regres nu sunt de natură să se transforme în instrumente de presiune asupra activității jurisdicționale. Pentru a se evita ca astfel de modalități să poată avea un efect disuasiv asupra judecătorilor în exercitarea misiunii lor de a judeca în deplină independență, autoritățile competente să inițieze și să desfășoare această anchetă, precum și să exercite acțiunea menționată trebuie să fie ele însele autorități care acționează în mod obiectiv și imparțial, iar condițiile de fond și modalitățile procedurale trebuie să fie de asemenea natură încât să nu dea naștere unor îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea acestor autorități. De asemenea, trebuie ca drepturile consacrate de cartă, în special dreptul la apărare al judecătorului, să fie pe deplin respectate și ca organul competent să se pronunțe cu privire la răspunderea personală a judecătorului să fie o instanță. În special, constatarea existenței unei erori judiciare nu se poate

impune în cadrul acțiunii în regres exercitate de stat împotriva judecătorului vizat, fără ca aceasta din urmă să fi fost ascultat în cadrul procedurii anterioare având ca obiect angajarea răspunderii patrimoniale a statului.

Principiul supremației dreptului Uniunii

Într-o a cincea etapă, Curtea statuează că principiul supremației dreptului Uniunii se opune unei reglementări naționale de rang constituțional care privează o instanță inferioară de dreptul de a lăsa neaplicată din oficiu o dispoziție națională care intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 și care este contrară dreptului Uniunii. Curtea amintește că, potrivit unei jurisprudențe consacrate, efectele asociate principiului supremației dreptului Uniunii se impun tuturor organelor unui stat membru, fără ca dispozițiile interne aferente repartizării competențelor judiciare, inclusiv de ordin constituțional, să poată împiedica acest lucru. Amintind de asemenea că instanțele naționale sunt obligate, în măsura posibilului, să dea dreptului intern o interpretare conformă cu cerințele dreptului Uniunii sau să lase neaplicată din oficiu orice dispoziție contrară a legislației naționale care nu ar putea face obiectul unei astfel de interpretări conforme, Curtea constată că, în cazul unei încălcări dovedite a Tratatului UE sau a Deciziei 2006/928, principiul supremației dreptului Uniunii impune instanței de trimitere să lase neaplicate dispozițiile în cauză, indiferent dacă acestea sunt de origine legislativă sau constituțională.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536.

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106